

Grauballemanden.dk i historie

Historie

Introduktion

Historieundervisningen i folkeskolen skal stimulere elevernes evne til indlevelse, analyse og vurdering og fremme deres lyst til at formulere historiske fortællinger på baggrund af tilegnet viden.

Grauballemanden.dk kan anvendes som kilde til at fortælle om jernalderens mennesker og deres tro og kan indgå som tema i undervisningen om jernalderen.

I nærværende materiale er der forslag til at arbejde med tre centrale emner, men der kan indgå flere efter lærerens valg, f.eks. kan eleverne søge mere viden om Grauballemanden gennem emnet *Levet liv* på sitet.

Sitet giver oplagte muligheder for at arbejde tværfagligt med naturfagene.

Forslag til brug af Grauballemanden.dk:

Emner og materialer

Spørgsmålene kan anvendes fra 3.-6. klasse
Læreren kan vælge de spørgsmål, der passer til klassen.

1) *Fundet*

Materiale: Video

Klik på sitet:

Hvem var offeret → *fundet* og lad eleverne se videoen og svare på følgende:

SPØRGSMÅL

- Hvad gravede man i mosen den 26. april 1952?
- Hvad ramte Tage Sørensen med skovlen?
- Hvorfor tror I, at man tilkaldte den lokale læge?
- Hvordan var den døde lagt i mosen?
- Hvor længe siden er det at Grauballemanden døde?
- Hvilken farve havde håret?
- Hvad skulle der ske med liget?

SVAR PÅ SPØRGSMÅL

- Tørv
- Hovedet af et menneske
- Kan ikke besvares ud fra videoen alene
- Grauballemanden var nøgen
- 2000 år
- Håret var rødt
- Liget skulle undersøges, konserveres og udstilles

2) Tolkning

Materiale: Video

Klik på sitet:

Hvem var offeret → *tolkning* og lad eleverne se videoen og svare på følgende:

SPØRGSMÅL

1. Hvem var Nerthus?
2. Hvornår begyndte man ifølge arkæologen P.V. Glob at dyrke Nerthus?
3. Hvor boede gudinden?
4. Hvad skete der hvert forår med hendes billedstøtte/figur?
5. Hvad skulle gudinden skænke de jernalderfolkene?
6. Hvad skulle der ske med alle våben og hvorfor?
7. Hvad afholdt man, når turen var forbi?
8. Hvad sluttede festen med?
9. Gik Grauballemanden frivilligt i døden?

SVAR PÅ SPØRGSMÅL

1. Moder jord
2. I jernalderen
3. I en hellig lund
4. Billedstøtten blev kørt rundt i en vogn, der blev trukket af køer
5. Gudinden skulle skænke frugtbarhed
6. Alle våben blev gemt væk. Der skulle herske fred
7. Når turen var forbi, blev der afholdt en renselsesfest, hvor gudinden, hendes vogn og klæder blev rensset
8. De medvirkende ved renselsen blev ofret og lagt i mosen
9. Det blev betragtet som en ære at blive ofret til en guddom

3) Offermosen

Materiale:Video

Klik på sitet:

Hvem var offeret → *mosen* → *mosedybet* → *offermosen* og lad eleverne se videoen og svare på følgende:

SPØRGSMÅL

1. Hvem har menneskene lagt ofre til gennem flere tusinde år?
2. Hvad har man fundet fra bondestenalderen?
3. Hvad har man fundet fra bronzealderen?
4. Nævn andre ting man lagde i mosen
5. Hvad brugte jernalderfolkene moserne til ud over som offersted?

SVAR PÅ SPØRGSMÅL

1. Guder, højere magter
2. Bl.a. fint slebne flintøkser, lerkar og mennesker
3. Bl.a. de store lurer, smykker og bronzeøkser
4. Der er fundet hestekranier, parterede dyr, hunde, træfigurer og lerkar med svampe
5. Moserne var gode græsningsområder for kvæget. Man gravede tørv til brændsel

Forslag til aktiviteter

Klassen laver en offermose som et fælles projekt.
Derefter fremstiller eleverne gaver til guderne, evt. efter eget valg.

Lad eleverne genskabe et mosefund i ler.

Find en opskrift på Grauballemandens sidste måltid og lad eleverne fremstille en lignende grød.

Supplerende materiale

Gaven til guderne. Mette Felbo. Geografforlaget

www.tollundmanden.dk kan anvendes af både elever og lærere som baggrundsmateriale.

www.historiefaget.dk under tidsperioder – jernalderen – tro og religion og under personer i jernalderen – Grauballemanden.

Det er en side, eleverne selv kan arbejde med og indhente oplysninger fra.

Nordiske guder og helte. Anders Bæksted. Gyldendal. Se afsnittet om Nerthus
Anvendes som inspirationsmateriale for læreren.

Mosens skatkammer. Jørgen Ilkjær. Moesgård Museum
Anvendes som inspirationsmateriale for læreren.

Alle tiders jernalder. Margit Broust Jensen og Estrid Tomasson. Alinea

Jernalder i Danmark og Gudme. Karsten Kjer Michaelsen. Alrune

Danmarks Oldtid. Karsten Kjer Michaelsen. Meloni.

Oldtiden – Fra Ertebølle til Augustus. Thomas Meloni Rønn og Henning Brinckmann. Geografforlaget.

År og dage i Hjemsted – Landsbyliv i jernalderen. Nis Hardt og Anker Thygesen.
Hjemsted Oldtidspark, Haderslev Museum.

Historien om danskernes mad i 15.000 år. Bettina Buhl. Dansk Landbrugsmuseum.